

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Ніколайчук О.А.

Криворізький економічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг

Ефективність функціонування підприємства в значній мірі пов'язана з інтелектуальним капіталом, що виступає найважливішим стратегічним фактором економічного розвитку.

Аналіз наукових досліджень щодо розуміння сутності «управління інтелектуальним капіталом підприємства» свідчить про недостатній рівень висвітлення питань з даної проблематики. Економічна сутність даного поняття не розкрита повною мірою, існуючий понятійний апарат не уніфікований і характеризується розпливчастістю термінології.

Нами запропоновано розрізнити декілька підходів щодо тлумачення досліджуваного поняття: стратегічний; функціональний; як процес управління інтелектуальною власністю; як процес управління знаннями; за етапами управління; за стадіями перетворень; як процес трансформації інтелектуальних ресурсів. Узагальнення результатів критичного аналізу дозволяє стверджувати, що управлінням інтелектуальним капіталом підприємства називають різні поняття й процеси, або не охарактеризовані повною мірою, або такі, що належать до нього як складові елементи. Найчастіше до нього відносять процеси, пов'язані з управлінням знаннями, інтелектуальною діяльністю, інформацією й т. ін. В реальній практиці змішування і підміна цих понять часто призводить до нерозуміння як теоретичної сутності розглянутих явищ, так і практичних аспектів управління. Окрім того, нестабільний характер української економіки та нерозвиненість ринкових відносин накладають свій відбиток на процес управління інтелектуальним капіталом вітчизняних підприємств, що виключає можливість безпосереднього прийняття західних моделей, адекватних умовам стабільно функціонуючої економіки.

На нашу думку, управління інтелектуальним капіталом підприємства – це сукупність принципів і методів розробки управлінських рішень щодо забезпечення ефективного планування, організації та контролю процесів формування, використання, розвитку та відтворення інтелектуального капіталу підприємства, оцінювання його вартості та оптимізації структури, а також мотивації процесів його накопичення і примноження, з метою отримання конкурентних переваг, зростання вартості інтелектуального капіталу та ефективності діяльності підприємства в цілому. Дане визначення побудовано на функціонально-процесних засадах менеджменту, конкретизує функціональні складові управлінського процесу з врахуванням специфічних особливостей інтелектуального капіталу та цілі менеджменту.

Запропонований підхід до розуміння сутності управління інтелектуальним капіталом підприємства сприяє поглибленню тлумачення досліджуваного поняття з врахуванням специфічних рис об'єкту дослідження.